لە قوولایی ستراتیژییەوە، بۆ قووڵایی کێشەی کورد -4 … سمکۆ عەبدولکەریم

بەشی جوارەم …

ئۆغلۆ باس لە لێکترازانی باری جیوسیاسی و ئابووری و رۆشنبیری دەکات و لێکترازانی جیوسیاسی، بە دابەشبوونی جیوسیاسییەکە و درێژبوونەوەی ئەو هێڵە دەگەڕێنێتەوە کە لە نێوان لایەنە سیاسییە جیاوازەکاندا هەیە، بەڵام لێکترازانی بارێ رۆشنبیرییەکە دەگەڕێنێتەوە بۆ نەبوونی زەمینەی هاوبەش لە نێوان لایەنە سیاسییەکان، هەروەها تێکچوونی ئابورییەکەش دەگەڕێنێتەوە بۆ مەسەلەی دابەشکردنی داهاتە ئابوورییەکان بە شێوەیەکی نایەکسان لە نێوان لایەنە سیاسییەکاندا.
پێشی وایە شوێنەواری لێکترازانی ئەم سێ بوارەی لە سەرەوە باسمانکرد لە خۆرهەڵاتی ناوەستدا دەرکەوتوون، بۆیە ئەو سنوورە سیاسییەی لە سەردەمی ئیستعمارییەتدا کێشراوە، لە چوارچێوەی کرداری چەکداریدا، بۆ دروستکردنی دەوڵەتی نەتەوەیی و بوونی ئەو دژیەکانەی کە هەیە لە نێوان تێکچوونی جیو سیاسی و جیو رۆشنبیری، وایکردووە ناوچەکە ببێتە یەکێ لەو ناوچانەی پتر لە هەر ناوچەیەکی تر ئامادەگی تێدا بێت بۆ شڵەژانی پەیوەندییە نێودەوڵەتییەکان.

لەم گۆشە نیگایەوە ئۆغلۆ داوادەکات، تورکیا وەك وڵاتێك، کە قوڵاییەکی مێژوویی و جوگرافی هەیە، پەرە بە چالاکی سیاسی خۆی بدات لەمەڕ ناوچەکە و بتوانێ سەرپەرشتی ئەو قەیرانانە بکات کە لە ئەنجامی دابەشکراییەکانی جیو سیاسی و ئابووری و رۆشنبیرییەوە دروست دەبن و بتوانێت بە ئارامییەوە هەڵسەنگاندنیان بۆ بکات.
بەپێچەوانەوە، ئۆغلۆ پێی وایە هەر جۆرە هەڵسەنگاندنێکی ناجۆر بۆ ئەم دابەشکارییە، تورکیا رووبەڕووی مەترسی کاریگەری پیوەندیدار بە ئاسایشی ناوخۆ و دەرەوەی دەکاتەوە، سەرەڕای لە دەستدانی کاریگەرییە ئیقلیمییەکەی، بۆیە دەڵێ: ناکرێ تورکیا لە بەرامبەر ئەو لێکترازانانەدا دەستەوەستان و بێلایەن بوستێت.

ئەمەش بەو مانایەی کە تورکیا خاوەندارییەتی مێژوویی ناوچەکە بۆ خۆی دەگەڕێنێتەوە و خۆی بە میراتگر دەزانێ.

ئەحمەد داود ئۆغلۆ لە درێژەی باسەکەیدا پێی وایە لەبەر ئەوەی، تورکیا خاوەنی مێژوویی دوایین قەوارە و کۆکەرەوەی جیو سیاسی و ڕۆشنبیری و ئابووریە لە ناوچەی خۆرھەڵاتی ناوەڕاست، لەسەریەتی پشت بە ستراتیژیەتی لێك نزیکخستنەوە ببەستێت و بتوانێ لێکترازانی جیوسیاسی و ڕۆشنبیری و ئابووری تێپەڕێنێ، وەك خۆی بە تەواوی لە ناوچەکە تێبگات، ھەروەها لەسەریەتی ئەو لێك نزیکخستنەوەیە بە شێوەیەکی تەکتیکی و نەرم و ھەنگاو بە ھەنگاو جێبەجێ بکات.

بە بۆچوونی ئۆغلۆ ئەمجارە لێك نزیکخستنەوەیە تەنیا نابێتە ھۆی پەترکردنی کاریگەری تورکیا لە ناوچەکە، بەڵکو وادەکات ڕۆڵی تورکیا بەھەند وەربگیرێ و نەتوانرێت لە ھاوسەنگییە جیھانی و ئیقلیمییەکەدا پەراوێز بخرێت. ئەمە لە کاتێکدا ڕۆژانێك تورکیا ئیمپراتۆری ناوچەکە بووە، ئۆغلۆ دەڵێ: تورکیا خاوەنی مێژووییەکە لە ناوچەکە، کە بە ھۆی ململانێی نەتەوەیی و دەستتێوەردانی وڵاتانی زلھێز دەوڵەتە زەبەلاحەکەی لە دەستدا، کە لە چارەکە یەکەمی سەدەی بیستەمدا چەقی «خۆرھەڵاتی ناوەڕاست» و ناوچەی «بەلقان» بوو.

ئۆغلۆ ئاماژە بە گرنگی و بایەخی ناوچەی بەلقان دەکات، کە پێی وایە بەھۆی تێنەگەیشتنەوە، تورکیا تووشی ئەو بەزینە بوو، دەڵێ: تورکیا ناچار بەپاشەکشەکرا بەرەو ئەنازۆل، ئەمەش دوای ئەوەی بەلقانی لەدەستدا، لەئەنجامی سەرکەشی دەستەبژێرێکی سیاسی، کە لەتوانایاندا نەبوو ھەڵسەنگاندنێکی راستی ژێرخانی جیوڕۆشنبیرییەکەی بەلقان بکەن، دواتریش خۆرھەڵاتی ناوەڕاستی لەدەستدا، کە بڕبڕەی پشتی تورکیا بوو، ئەمەش بەھۆی ناکۆکی «تورکی-عەرەبی» کە ئینگلیز دروستی کردبوو.

ئەو قسەیەی ئەحمەد داود ئۆغلۆ ئاماژەیە بەئەوەی کە تورکیا دەبێت سوود لەئەزموونی رابردووی وەربگرێتو کار بۆئێستاو ئایندەی بکات، کە خۆی لەقایمکردنیدا دەبینێتەوە لەخۆرھەڵاتی ناوەڕاست، بەومانایەی کە دەبێت تورکیا وەك وڵاتێکی حیساب بۆکراو تەماشا بکرێ و لەدەرەوەی تورکیا ھیچ پرۆسەیەکی سیاسی، یان نەخشەیەکی نوێ بەڕێوە نەچێت، ئەگەر ئەم قسەیەی ئۆغلۆ کە باس لەپاشەکشەپێکردنی تورکیا لەناوچەی بەلقان دەکات وەك ناوچەیەکی ستراتیژی، لەکاتی خۆیدا، ئەوە مانای ئەوە دەگەیەنی، کە تورکیا لەئێستادا خاوەنی تێگەیشتنێکی روونە، کە بەدووری نازانێ، کێشەی کورد بۆ ئەو لەم قۆناغەدا ببێتە ھۆی سەرەتایەکی دیکەی پاشەکشەپێکردنی تورکیا لەناوچەکەداو سەرھەڵدانی لێکترازانی نوێ.

پرسیارکردن لە تاریکی … عەبدولموتەڵیب عەبدوڵڵا

” لە هیچ دنیایەک رەوانە نەکراوم”….

رامبۆ: وەک دەزانین خۆشەویستی دەبێ لە نوێوە دابهێنرێتەوە.
قەسیدەی بەشێک لە دۆزەخ
خوێنەری خۆشەویست ئەو دەقەی بەردەستتان یادەوەری نییە، چونکە گێڕانەوەی ژیانی کەسی نییە، وەک چەمکی یادەوەری داوای دەکات. ژیاننامە نییە، وەک ئەوەی لەسەر راستبێژی وەستا بێت، بەڵکو زمانێکی دیکەیە بەرانبەر زمان و لەگەڵ زماندا! نەک بەو مانایەی کە کاری چارەسەرکردنی یەکیەتی زمان بکات، بەڵکو بەو مانایەی کە زمان دەیەوێت.

نیگای هونەر

یەکێک گوتبووی ئەوەی زەربەی وەرزەکان پانتۆڵێکی کاوبۆی شین و کراسێکی سپی و کڵاشێکی سپی لە پێ دەکا، هەمیشە کتێبێکی بە دەستەوەیە و خەیاڵی لێرە نییە، ئەوە موتەڵیبە؟! دەزانم سەرم لە نێو کتێبان دەجولێتەوە، بەڵام وەک (ئەرستۆ)ی گەورە خوێنەری دنیا نا، خەیاڵم بەدوای گرتنی گەردەلوولەوەیە، بەڵام (ریلکە) نیم!
ئەوە فیگەری ژیانی رووتی منە بە کەمێکەک دەستکارییەوە، مرۆڤێک کە نەیتوانی خۆی بکوژێ، نەیتوانی وڵات جێبهێڵێت، مرۆڤێک لە ناخەوە دژی دامەزراوی سیاسی و پیرۆزی ئیمانی داخراو و لەگەڵ شتە پەراوێز و بچوکەکاندا دێتەوە… هەموو ئەوانە بە تێپەڕینی رۆژگار بە هەندێ دەستکارییەوە بوون بە شیعر، شیعر پرسیار لە تاریکی دەکات، لە ماڵی باران لەگەڵ با دەخەوێ… ئەوە منم دەنگەکان بە بەڵێک لە دەستکارییەوە هاوسەنگ دەکەم، ئەوە منم زەمەنەکە لە تەماشاکردنی ئاو دەمەوێ و کتێبی دەریا لە (سان جۆن پێرس) دەخوازم.
لەسەرەتای حەفتاکان ماڵمان لە هەولێر گەڕەکی (کوران) سەرەتای جادەی ئەلبان لە قەسران جێگیربوو، چوار ماڵی بە تەنیشت یەک و بە یەک شێوە دیزاین کراو، خانووی کرێکارانی کارگەی ئەلبان…

دیسان ئەوە سەرەتا نییە، بەڵکو سەرەتایی شۆڕشی ئەیلول بوو، بەهۆی

بۆمبارانی تەیارە سیخۆییەکانی ڕژێمی بەعسی ئەوسای عیراق بە سەر پێشمەرگە و دێیە سنورییەکانی حاجی ئۆمەران و ئازادی و خەللان… دایکم و منی تازە لە دایکبوو لەگەڵ خەڵک و خوای ئەو ناوچەیە دوور لە باوکم کە ساڵی 1962 پێشمەرگە بوو، دەربەدەری وڵاتی ئێران دەبین. من لە ئێران بە (محەمەد) ناونوس کراوم، دیسان ئەوە یەکەم و دوا تامچێشتنی غەریبی نییە، بەڵام دایکم خووی بە گەڕانەوەی ئەو بەسەرهاتە و ئەو ناونوسکردنە گرتبوو. بەر لە شەش ماڵە باوانی دایکم کەوتبوونە گوندی خەللانی شێخ عەلائەددین… دەزانم تامی غەریبی و تامی کەبابی هەولێر بە ئاسانی هەستی چێژ وەرگرتنی مرۆڤ بەرنادات، بەڵام هەر یەکە و وەک خۆی! من و دایکم دوای ئەوەی لە ئاوارەیی گەڕاینەوە، دوای ئەوەی باوکم چەکی دانا و لە هۆتێلی (شیرین) -کە دەکەوێتە سەر قاوەخانەی (مەچکۆ)ی ئوستا- دەست بە کار دەبێت، ئیتر لە هەولێر لە گەڕەکی (تەعجیل) نیشتەجێ دەبین… لە گەڕەکی تەعجیل بە تەیراوە بە جمهوری و بە حەساری عیزەددین ئاغا و بە خانووییەکی یەک ژووری کە سەر بە ماڵی (مونعیم محەمەد ئەفەندی) بوو، لە تەنیشت حەساری عیزەددین ئاغا و بەرانبەر ئاشی ئەحمەد جەڵەبی و دواتریش بە گەڕەکی کوران… ئەمە لە سەرەتای شەستەکان لە هەولێر نیشتەجێ بووین. داڕشتنی ئەو هەواڵەم لە باوکمەوە بە ماوەتەوە.

هەشتا سەفییەکان گەڕەکی زانیاری و هەولێرییان جێنەهێشتبوو، من لە پۆلی یەکەمی سەرەتایی وەرگیرام، بەر لەوەی ساڵ بە نیوە بێ، لەبەر دەرزلێدان بە ئەوەی کەس هەستم پێبکات خۆم و خەیاڵی منداڵانەی سەرم بە تەنیا لە پۆل هاتینە دەرەوە، خۆم و ئەو جانتایەی دایکم بۆی دروست کردبووم بەرەو ماڵ بووینەوە، دایکم لێی پرسیم کە بۆ وا زوو گەڕاماوە؟ حیکایەتەکی دوور و درێژم لە مێشکمدا ئامادە کردبوو، کەچی بە یەک رستە گوتم: لەبەر دەرزی لێدان.
دوای ئەنفال تازە بە بریاری لێبوردنی دوو سایدی (367) و (737) 8/9/1988 پەیوەست بە لێخۆشبوون لە پێشمەرگە و سەربازانی هەڵاتوو و پاشکەوتوو… وەک پاشکەوتووی سەربازی دوای دە لە دەدان و ململانێی دەروونی و نیگەرانییەکی زۆر لەگەڵ (سەردار سنجاوی) خۆمان رادەستکردەوە، کە رەوانەی سەربازگای کەرکوک کرام، لەوە لە نێو ئەو هەموو سەربازانەی کە نەرەیان بە خۆنبەخشینی شەڕی عیراق و ئیران گرتبوو، رامکرد، کەس پرسیاری ئەو خۆدزینەوەیەی لێنەکردم، زەرانی وەکو من لەوانەش (رەدار ئەنوەر) و (دلشاد خدر) و (حاکم شەرزاد)… خۆیان لەو خۆنبەخشینە دزیبەوە و ئیتر لە دووری خۆنبەخشەکان بەرە بەرە تەکەی قسان بووین و خۆنبەخشینمان لە

بیر چۆوە و کەوتینە نێو باسی ئەدەب و هونەرەوە.

ئەدەب و هونەر وەک یادەوەری سەرەتا و کۆتایی نییە، فینۆس خواوەندی هونەر و جوانی و ئەپۆلۆ خواوەندی شیعر دەکەوێتە ناخی مرۆڤایەتییەوە، ناخی تەمومژاوی، رۆناک و تاریکیی سەدەکان و ئومێد و نائومێدی و سەرکەوتن و دۆڕانی لە بنەهاتووەکان…
لە باسی وێنەکێشان و گوناهەکانی وێنەکێشان هەمیشە لە ماڵەوە داپیرەم- دایکی باوکم- کە خەڵکی مهابادی رۆژهەڵات بوو، دەیگوت رۆژێ لە رۆژی دوایی دەبێ رۆح بە بەر ئەو وێنانە بهێنی، بەوایەکی رەهای بەو قسەیە هەبوو، خودا لەسەر ئەو روخسارە دەستکردانە سزای خۆی دەبێت! ئەو بیرکردنەوە و دنیابینییە لەوەوە هاتووە کە تەنها خودا خالقە و هەموو کارەکان تەنها ئەو دەتوانێ خاوەنییان بێت!!
بیر لەوە بکەرەوە رەنگە خودا دەست و پەنجەی رەنگینی (ئەزمیل فیدیاس) پەیکەرتاشی گریکی، یان (جەواد سلیم) و (شاکر ئالسەعید) و (محمەد عارف) و… خۆش بێت، بەڵام منی دەست و پێ سپی چۆن دەبەخشێ؟!
منی منداڵ بێ پەروا کاغەزی سپیم بە رەنگ و نیگارەکانم پڕ دەکردەوە و لە بری یاری منداڵانە لە قوڕی دەستکرد و خودا کرد پەیکەرم دەنەخشاند، ساڵی 1974 لە پۆلی چوارەمی سەرەتایی پێش ئەوەی ناوی قوتابخانەکەمان لە بابەتاهیری هەمەدانییەوە ببێتە بابەتاهیری سەرەتایی کوڕان، بەهەرەی وێنەکێشانم لە پێشانگای قوتابخانەکان لە قوتابخانەی (ئیبن مستەوفی) نیشاندا! مامۆستا (صدیق رەواندوزی) یەکەم کەس بوو، کە ئەو بەهەرەیەی لە مندا دۆزییەوە، ئەگەرچی ئەو مامۆستای وێنەکێشان نەبوو، بەڵام بەو باڵا درێژ و بەو سیسەیەوە مەیلێکی زۆری بە ئەو هونەرە هەبوو، لە رێگای وێنەوە وانەکانی دەخستە مێشکی قوتابیانییەوە. ماڵی مامۆستا صدیق رەواندوزی دەکەوتە گەڕەکی زانیاری و ئەوبەری قوتابخانەکەمان و ئەوبەری شەست مەتری، کەچی ماڵی مامۆستا (قەرەنی ئەسوەد) راستەوخۆ لە پشت قوتابخانەکەمانەوە بوو، مامۆستا صدیق رەواندوزی کوڕێکی بە ناوی دلێر هەبوو ساڵێک لە پێش ئێمەوە بوو… من هەر لە پۆلی سێیەمی سەرەتاییەوە هەفتانە ئەو وێنانەی دەمکێشان لە رێگای مامۆستا صدیقەوە بە تابلۆی ئاگادارییەوە هەڵدەواسران و وێرای ئەو وێنانەی من دەمکێشان وێنەکانی (دلێر صدیق) و (فەیسەڵ عوسمان)… هەڵدەواسران.

ئەوەی فێری ئەلف و بێی کوردی کردم هەر خۆتخۆشی مامۆستا جەبار یاسین نەبوو، بەڵکو سەلیقەی بەدواداچوون و دەسەزی ئەو بوو بە جواننوسی و رازاندنەوەی پیتەکان، هەر پیتەی بە رەنگێ دەنەخشاند،

پیتەکان بە منداڵان پێدەکەنین، سنوری نێوان خەیاڵی منداڵانەی ئێمە و چیرۆکی پیتەکانی مامۆستا جەبار یاسین ڕۆژ بە ڕۆژ لە گەشە دابوو، هەموو پیتەکی بە ژیان دەچووانـد، هەر کە ئەو شتە زیندووانەمان لە دەرەوەی قوتابخانە دەبینی پیتەکانمان بیر دەهاتەوە، بیری منداڵی ئێمە لە نێوان پیتەکانی مامۆستا جەبار و پیتەکانی ژیان دەدرەوشایەوە، لە نێوان پیتە سپییەکانی مامۆستا جەبار و کۆترە سپییەکانی (ئەحمەد)ی هاوڕێم لە شەقەی باڵمان دەدا، هەرگیز (ی)ای مراوی و (ن)وونی مەنجەڵەی چێشتم بیر ناچێتەوە، هەرگیز ماڵە قوڕینەکەی ئەحمەدی هاوڕێ و کۆترە خەمگینەکانیم لە بیر ناچنەوە، مامۆستا جەبار تەمەنێکی بەسەر برد، ئەحمەدی هاوڕێم هەر تەنها ساڵێک لە پۆلی یەکەم و لە هاوینی ساڵی دووەم بە نەخۆشی کۆچی دوایی کرد، ئەو کۆترە سپییەم هەرگیز بیر ناچێتەوە، وەک چۆن هەتا ئێستاش خشتەی لێکدانم بیر نەچۆتەوە، ئەو وانەیە مامۆستایەکی خنجیلانە و وریا و چاپووک پێیدەگوتین ناوی مامۆستا (عەبدولقادر) بوو، ماڵی مامۆستا عەبدولقادر هەر بە ڕیزی قوتابخانەکەمان و لە تەنیشت ماڵی مامۆستا جەبار بوو، مامۆستا عەبدولقادر ئەوەندە سوور بوو لەسەر دەرخکردنی خشتەی لێکدان، بڕوا ناکەم منداڵێک هەبێ و لای ئەو مامۆستایە خوێندبێتی خشتەی لێکدانی بیر چووبێتەوە، مامۆستا عەبدولقادر بە خۆی و دارە قووتیلەکەی ئەوەندە بە پەلە جارانی لێدەپرسینەوە نەماندەزانی چۆن لە نێوان پرسیارێک و پرسیارێکی دیکە دەمی دەگاتەوە یەک، وەک چۆن بە پەلە دەیپرسی بە پەلەش دارەکەی دەستی لێدەوەشاندین، گرنگ نەبوو بەر کوێمان دەکەوێت! ئەو لێدانە ئەگەرچی بۆ ئێمە بە تایبەتی زستانان بە ئازار بوو، بەڵام دەرچوونیش لەو دارانە چێژێکی زۆری پێدەبەخشین.

لە سنور بەدەر چێژم لە وانەی هونەری وێنەکێشان دەبینی، ئەگەر کۆترە سەرکێشەکانی مامۆستا قەرەنی لە حەوشەی قوتابخانە هەڵبنیشتبان و وانەی نیگارمان هەبایە، ئەوە مامۆستای وانە بیری بۆ وێنەکێشانی کۆتر دەچوو، یان وێنەی ئەو پشیلانەی خۆیان لە کۆترەکان دادەنوساند، زۆرجاریش وێنەی ئەو دار و گوڵ و مەرکانانەمان دەکێشا، کە لە حەوشەکە دەکەوتە بەر سێبەری چاومان. بەڵام نە وێنەی کۆترەکانی ئێمەی منداڵ لە کۆتری (زاجل)ی نێو حیکایەتی جوگرافیا و مێژووی مامۆستا قەرەنی دەچوو، نە پشیلەکانمان لە پشیلەی (شیرازی) دەکرد… وێنەکێشان لە ماڵ و لە قوتابخانە بەشێکی زۆری خەیاڵ و ژیانی من بوو، مامۆستای وانەی نیگارکێشانمان (نەشئەت سەفار) پیاوێکی هێمن و بێدەنگ بوو… زۆر لە مامۆستایانی دیکەش بایەخیان بە وێنەکێشان و چالاکی قوتابخانەکان

دەدا، لەوانەش مامۆستای ئینگلیزی (عەزیز بەرخول) زۆرجار منی بە ژووری مامۆستایان بانگ دەکرد تا وێنە بە ڕەنگی زەیتی بکێشم، مامۆستا عەزیز هەموو جارێک کە لە وانەی ئینگلیزی لە (جەباری کوڕی مەلا هەمزە) تووڕە بایە پێی دەگوت خەڵک گووی لە نێو مانگ کرد، تۆ تازە دەڵێی ئەی مانگ من و تۆ هەردوو هاودەردین… جەبار دەیگوت من شاعیرم… بەدران حەبیب میران و جەبار هەمزە و محەدین… بە ئەوەی شەرم بکەن، لە کاتی ریزبوونی قوتابیانی قوتابخانە دەچوونە ناوەڕاستی گۆڕەپان و دوای هەڵکردنی ئاڵای نیشتمانی رۆژی پێنجشەممان لەبەر دەمی مامۆستا و بەڕێوەبەر وەک (تاهیر تۆفیق) دەستیان بادەدا و شیعری داری ئازادی بە خوێن ئاو نەدرێ قەت بەر ناگرێ و ئەی وەتەن مەفتوونی تۆم و … دەخوێندەوە. مامۆستا عەزیز بەرخول پیاوێکی تەکسمەاوی سوور و سپی بوو، یەکێک بوو لە نەیارانی رژێمی ئەوسای بەعس و کاتێک کودەتایەکەی (محەمەد عایش) ئاشکرا بوو، ئەو وڵاتی جێهێشت و بە ئەمریکا هەڵات.

ئاداری 1974 ساڵی بەرخودان و هەڵچوون و هەڵایسانی تووڕەیی و خەباتی کوردایەتی بوو، ساڵی بوێریی و چاونەترسی و جەسووری، ساڵی یاخیبوون و بەرەو چیابوونەوە و کۆڵنەدان… من لە پۆلی چوارەمی سەرەتایی بووم، کە شۆڕش گڕی گرت، لە زۆربەی ماڵان بەینی زیندانی حەرەس قەومی و چوونە چیای پێلیسان و یاخیبوونی گەنجان… چرپە و باسی زۆری بەدوای خۆیدا دەهێنا. لەو مامۆستایانەی کە شۆڕشیان بە گەرمی وەرگرتبوو مامۆستا قەرەنی و مامۆستا (ئەحمەد) و مامۆستا (زرار)ی کوردی بوون… بزر بوون و هەندێ لە قوتابیان دەیانگوت چووینە سەرێ، بەڵام ماوەیەک ونبوون و گێڕانەوە… ئەوسا بەڕێوەبەری قوتابخانەمان (ناصح داود ئەیوب)، هەتا بڵێی لەسەرەخۆ و هێمن بوو، مامۆستا عەبدولقادری بیرکاری جێگری بوو. فەراشی قوتابخانەکەمان ناوی (عەباس ئەبو شوارب) بوو، بەخۆیی بە قەڵافەتی تووند تۆڵ و بە پایسکیلە حەدبا شینەکەی یەکەم کەس بوو دەرگای قوتابخانە بکاتەوە و دوا کەسیش بوو لێ داخستنی. مام عەباس پیاوێکی قسە خۆش و لەبەر دڵان بوو. بەشێکی زۆرمان کە زوو بە قوتابخانە دەهاتین لە خۆشەویستیمان بە وانەکان نەبوو، بەڵکو دەمانویست لەگەڵ یارمەتیدانی مام عەباس گوێمان لە قسە خۆشەکانیشی بێت. مام عەباس بە (خەلیل یابە) و جەباری مەلا هەمزەی دەگوت بە ئەوەی پرچتان وەک قژی (کامەران حەمە ساڵح) و (ئارام ئیسحاق)… نەرم بێ و بتوانن بە ئاسانی دایبهێنن، پێویستە شەوانە دەشاوی لەبدەن و بەیانی کە هەڵسان بە ئاو بیشۆن و ئینجا تەماشاکەن لە قژی عەبدولحەلیم حافز جوانتر دادەت… ئەوسا زەمەن زەمەنی فەرید ئەترەش و عەبدولحەلیم

حافز و ئوم کلسوم و فاتن حەمامە و سەمیرە تەوفیق بوو، زەمەنی محەمەد گەران و نەسرین شەروانی و عائشە شان و محەمەد عارف و عیسا بەرواری و تاهیر تەوفیق… بوو، زەمەنی عەدنان قەیسی و جەنلیز و شەرە خەلیل و نەجات تەوەیی… زەمەنی فیلمی هیندی و میسری و کاوبۆیی… زەمەن زەمەنی فرسان و پێشمەرگە و مەلا مستەفای بارزانی بوو.

هەمیشە شتێک هەبوو دڵانی خۆش دەکرد و هەندێ لە باوک و دایکانی تا رادەیەکی زۆر شاد دەکرد ئەویش دەنگی کوردستانی عیراق و تەپە تەیارە شکێنەکانی شۆڕش و پێشمەرگە و چیرۆکەکانی ئێزگەی تاران و دەنگی زوڵاڵی کاوەس ئاغا… بەڵام ئەوەی کە زۆرێک لە دڵانی پەست دەکرد، گیران و راوەدوونانی کورد و فرمێسکی دایکان و هەناسە حەسرەتیەکانی داریوش بوو، پێشمەرگە و داریوش ئەگەر بە ریشیش نەگەیشتبانەوە یەک، ئەوە بە خەم و حەسرەتەکانیان بە یەک دەچوون، حەسرەت روخساری زۆربەی منداڵانیشی لێوە کردبوو.
شۆڕش ماڵی زۆرانی کاول کرد، زۆرانی دووچاری گرتن و چەرمەسەری و ئازار و راوەدوونان کرد، زۆرێک لە منداڵانی بێ باوک و خوشکانی بێ برا کرد، شۆڕش قوربانی زۆری لەدوای خۆی جێهێشت، بڕوا ناکەم هیچ ماڵە کوردێک هەبێ و قوربانی پێشکەش شۆڕش نەکردبێ، شۆڕش زۆر رەمزی دروست کرد، زۆر رەمزی تێکشکاند، زۆر بێ تاوانی کردە تاوانبار، زۆر تاوانباری کردە شۆڕشگێڕ، چیرۆکی زۆری هێنا ئاراوە، خەیاڵی زۆری هەڵفڕاند… شۆڕش هەرەسی هێنا!

شۆڕش هەر تەنها بە شوێن گۆڕینی دەسەڵاتەوە نییە، بەڵکو پرۆژەی جۆراوجۆری مرۆیی لە خۆدا هەڵگرتووە، شۆڕش لەسەر پاشکۆیەتی رێ نانرێ، بەڵکو دەبێت لە دۆخێکی شۆڕشگێڕانەدا بژی، شۆڕش و هەڵچوون لێرەدا لێکجیا دەبنەوە، بەڵام هەتا ئێستاش کەس بیری لەو هەموو شکستە مێژوویانە نەکردۆتەوە، کەس نەهات شۆڕش و پاشکۆیەتی بخاتە بەر باس و لێکۆڵینەوە، کەس نەهات راپەڕین و هەڵچوون لێکجیا بکاتەوە، هیچ شۆڕشێک لە دنیادا نابینی هێزی کۆنەپەرست و هێزی بێگانە رابەرایەتی بکات و سەرکەوتن بە گەل بە دەست بهێنێت… شۆڕش هەرەسی هێنا!

بەشێک لە ناسنامەی ئەدەبیم

پوتین، بە ترامپ "پشت لە کورد بکە"! ... ئاشتی ئیبراهیم ئەفەندی

میدیا جیهانییەکان، پەنجە بە ئەوە درێژ دەکەن کە گوایە لە سەر داوای "پوتین"، سەرۆکی ئەمریکا "ترامپ" بڕیاری کۆتایی هێنانی دا بە بەرنامەی دەزگای (سی. ئای. ئەی) ئەمریکیی، کە تایبەت بوو بە مەشق پێکردن و ڕاهێنانی سەربازیی و پڕچەک کردنی ئۆپۆزسیۆنی سوریا کە یەکێک لەوان "یەپەگە"بوو.

بەرنامەی دەزگای (سی. ئای. ئەی) ئەمریکیی بە ڕەزامەندبوونی ئیدارەی "ئۆباما" بوو لە ساڵی ٢٠١٣دا، کە ئەو کات شەڕی دژ بە داعش و جەنگی سوریا لە ئەوپەڕی گەرمییدا بوو وە ئەمریکا ئەو کات پێداگری دەکرد لە لابردنی "ئەسەد"، وەکو داشێکی "روسیا" و کەسایەتییەکی بەهێز کە داکۆکی لە بەرژەوەندییەکانی "روسیا"ی دەکرد لە ناوچەکە دژ بە بەرژەوەندییەکانی ئەمریکا.

هەنوکە، "ترامپ" بە نزیک بوونەوە لە "پوتین"، بە پێچەوانەی "ئیدارەی ئۆباما"، دژایەتی هاورێی و خوازی "روسیا" ناکات لە "سوریا"، کە ئەویش مانەوەی "ئەسەد"ە لە دەسەڵات. ئەمە لە کاتیکدایە کە تەنها سێ مانگ پێش ئێستا "ئەمریکا" بڵاویکردەوە کە "ئەسەد" چەکی قەدەغەکراوی کیمیاویی بەکارهێناوە دژ بە خەڵکی سیڤیل لە "سوریا"، بەوهۆیەوە ئەو کات ئەمریکا هێرشی ئاسمانی ئەنجامدا دژ بە بنکەی ئاسمانی "ئەسەد" لە سوریا". "نیککی هالی" سەفیری ئەمریکا ئەو کات ددانی بەوەدا نا و گوتی " بە هیچ شێوەیەک هیوامان نییە کە ئاشتی و ئاسایش بەرقەرار بێت لە ناوچەکە بە مانەوەی "ئەسەد" و ئەو حکومەتەی کە ئێستا لە دەسەڵاتە"!

بەگوێرەی میدیا جیهانییەکان کە ئاماژەیان پێداوە، "ترامپ" ملکەچە بە مەرجی "پوتین" وە "ئەمریکا و روسیا"، ڕێککەوتن کە "ریفۆرم" بکرێت لە دەستوری "سوریا" لە ئایندەیەکی نزیک دا. بۆ ئەو مەبەستە "پوتین" لە کۆبونەوەی لەگەڵ "حەسەن ڕوحانی و ئەردوغان"

کە لە "سەچی" ئەنجامدرا گوتی " سورییەکان دەبێت چارەنووسی خۆیان و وڵاتەکەیان دیاری بکەن. بێ گومان پرۆسەی "ریفۆرم" ئاسان نابێت و پێویست دەکات هەموو لایەنەکان، لە هەندێک شت ببورن و هەوڵی سەرخستنی بدەن یەکێک لەوان حکومەتی "سوریا"یە.
"ترامپ"، کارتی کورد بەکاردەهێنێت و بە گەیشتن بە ڕێککەوتنی فەرمیی لەگەڵ روسیا. بە گوێرەی میدیا جیهانییەکان بێت، هەر دوو لایەن گەیشتونەتە ڕێککەوتن. ملکەچ کردنی "ئەمریکا" بە خوازی "روسیا" خاڵێکی گرنگە بۆ ڕێککەوتنی نێوانیان بۆ پاراستنی بەرژەوەندییەکانیان لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست دا. بەڵام هێشتا روون نییە کە ئایا "ترامب" بەرامبەر بەچی ئەو کارتەی بەکارهێناوە؟ هەروها فەرامۆش کردنی "کورد" لەو ڕێککەوتنانە دا تا چ ئاستێکە و ئایا دووبارە "ڕۆحانی و ئەردوغان" لە ئایندەدا ڕێگەیان بۆ تەخت دەکرێت کە وەک پێشەی هەمیشەیان دووبارە دەستبکەن بە "بەکۆمەڵ بە کوشتندانی میللەتی کورد یان نا" !؟

لە داهاتوویەکی نزیکدا لە ئەنجامی ئەو ڕێککەوتنە دا و چەقە وەشاندن لە پشتەوە، ئەگەری ئەوە هەیە کە بزوتنەوەی رزگاری "کورد"، بە ماوەیەک تووشی سەختی و بەرزیی و نزمیی بێت، بەڵام بە دڵنیاییەوە، هەرگیز ئەو ڕێککەوتنە لە ڕێگەوە چارەسەرێکی بنچینەیی نەدۆزیوەتەوە بۆ کێشەکانی ناوچەکە وە هەرگیز نابێتە هۆکاری سەقامگیر بوونی ئاشتی و ئاسایش لە ناوچەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا وە نابێتە هۆکاری ئەوەی کە "روسیا و ئەمریکا" بەبێ کێشە تەنها بە کەینی سێیەکی وڵاتەکان لە توانیاندا هەبێت بەرژەوەندییەکانیان پیادە بکەن بە بێ گرفت و کێشەی جدی.
کۆتایی جەنگی "داعش"، ئەوە ناگەیەنێت کە دژەکان لە نێوان شەو ڕۆژێکدا بوون بە دەستی یەکتر بە تایبەتی دوژمنایەتی "ئەمریکا و روسیا" کە ڕێگەکی مێژووی هەیە. یان کۆتایی هێنان بە گرفتی نێوان "تورکیا و ئیران"، کە سەدان ساڵە دوو هاوسێی نەگوجا و ناکۆکن ئەوەی ناوی متمانە بێت لە نیوانیانندا نییە! یان گرفتی نێوان "روسیا" و "تورکیا" کە وەک دوو هاوسێ لە میژوودا تەنیا خەریکی کێشە و گرفت و جەنگ بوون. یان ناحەزی نێوان "ئەمریکا و ئیران" و بە پێچەوانەوە، یان ناکۆکی نێوان "ئەمریکا" و "تورکیا" کە تا ئێستا "ئەمریکا" داڵدەی "گولەن"ی دوژمنی "ئەردوغان"ی داوە لە وڵاتەکەی وەک "گیسکەکەی هەیاس" بەکاری دەهێنێت. لەدەرئەنجامدا دەردەکەوێت کە ئەم لایەنانە بە میلیۆنان گرفتیان لە نێواندا هەیە کە هەمووی بە هەڵواسراوەیی ماون.

بە کۆتایی جەنگی "سوریا"، بزوتنەوە ئیسلامییە توندڕەوەکان کۆتاییان نەهاتوە، تا هەنوکە هەن لە ناوچەکە، بەڵام لە ژێر دەیان ئاڵا و ناوی تردا کار دەکەن وە بەکار دەهێنرێن لەلایەن زلهێزە ناوچەییەکان و دنیا وە پشتیوانی ماددی و مەعنەوی دەکرێن بە بە زەبەلاح کردنیان دژ بە یەکتر. کێشەی مەزهەبی و ئایینی تا ئێستا لە ناوچەکە لە لوتکەدایە کە هەمیشە مەترسی تەقاندنەوەی لە دەکرێت بە هەڵگیرساندنی شەڕی مەدەنی، سەرەڕای ئەوەش کێشەی سیستەمی سیاسیی، یاسا و دەستوور لە ژێر فشاری هێزی سەربازیی و بە گوێرەی بەرژەوەندیی دەسەڵاتداران دەنوسرێنەوە.
ئەو ڕێککەوتنە نەیتوانیوە چارەسەرێکی بنچینەی دروست و تەندروست و ڕەوا بدۆزێتەوە بۆ گرفتی کەمە نەتەوەکان لە ناوچەکە، بۆ نمونە (٦) میلیۆن کورد لە "ئیران". (٥) میلیۆن کورد لە عیراق. (٢٠) میلیۆن کورد لە تورکیا خاوەن شۆڕش و پارتی ئۆپۆزسیۆنن، کە گوێیان لە نەگیراوە تا ئەو ساتە لە "جەنگ"ی پارتیزانین دژ بە "تورکیا و ئیران" بە ساندننی مافە ڕەواکانیان. لە دەرئەنجامدا دەردەکەوێت کە ئەو ڕێککەوتنە تەنها ڕێککەوتنێکی کاتییە، وە لە ئاییندەیەکی نزیک هەمان کێشە و گرفت لە ناوچەکە دا لە فۆرمێکی تردا خۆیان دەنوێنن.
بڵاوکردنەوەی وێنەی "ترامپ و پوتین و ڕۆحانی و ئەردوغان" بە زەردەخەنەوە، تەنیا کارێکی چەواشەکاری میدیاکاران و سیاسییەکانن بۆ ڕای گشتی جیهانی و دژایەتی یەکتر، ئەو وێنانە و ئەو زەردەخەنە ساختانە کە لە میدیاکان دا بڵاو دەکرێنەوە لە توانایاندا نییە ئەو ڕاستییانە بشارنەوە کە ئەم چوار لایەنە بە خوینی سەری یەکتر تینون!

ئەمڕۆ، ئەگەر "پوتین و ترامپ و ئەردوغان و ڕۆحانی" خوازی نەتەوەیی "کورد" ی بەدەسەڵاتی ، وڵات داگیرکراو فەرامۆش بکەن و بە قوربانی بەرژەوەندیە سیاسیی، ئابووریی، سەربازییەکانی خۆیانیان بکەن وە پێیان وابێت بە ڕێگەی کڕینی "سەرانی کوردی خۆفرۆش" خواست و ئارەزووە سیاسییەکانی ئەو میللەتە زیندەبەچاڵ دەکەن! ئەوا بە گومان خۆیانیان خاوە وە ئەو ڕێککەوتنە ئەوا ناگەیەنێت کە لە توانیاندا هەیە دەنگی زوڵالی نەتەوەیەکی "٤٠" میلیۆنی کپ بکەن بە خواست و مافە ڕەواکانیان، ئەو دەنگەی بە درێژای مێژوو هەوڵی دەمکوت کردنی دراوە بە ئاگر و ئاسن لە لایەن دوژمنەکانی، ئەو دەنگەی لە قۆناغە جیاجیاکاندا سەرانی کوردیی بەکرێگیراو خیانەتییان لێکردووە و فرۆشتویانە بە بەرژەوەندیی، سەرەڕای هەموو ئەوانەش تا ئەمڕۆ ئەو دەنگە بە زوڵاڵی ماوە و هەر

دەمێنێ

-___________

سەرچاوە:

https://www.washingtonpost.com/world/national-security/trump-ends-covert-cia-program-to-arm-anti-assad-rebels-in-syria-a-move-sought-by-moscow/2017/07/19/b6821a62-6beb-11e7-96ab-5f38140b38cc_story.html?utm_term=.d0f6c2eff2ae
http://www.newsweek.com/us-ally-working-russia-iran-talks-assad-syria-721972
http://www.newsweek.com/us-cut-support-moderate-syria-rebels-improve-russia-ties-moscow-639762
http://www.newsweek.com/russia-not-us-calling-shots-middle-east-iran-iraq-646052

کوردانی تاراوگە دەبێت بەشداریی لە کەمپەینی کێشە لۆکاڵی و نەتەوەییەکانا بکەن … زاهیر باهیر –لەندەن

کۆچکردن و پەنابەریی کورد بۆ وڵاتانی ئەوروپی و ئەمەریکا و وڵاتانی سکەندناڤی و وڵاتانی دیکە ، بە زۆری دەگەڕێتەوە بۆ دوای جەنگی جیهانی دووهەم . کورد کەمایەتییەکی زۆر کەم بوون بەبەراورد بە زۆرەك لە نەتەوەکانی دیکە لە کۆچکردنیانا تاکو ناوەڕاستی حەفتاکان و سەرەتای هەشتاکانی چەرخی ڕابوردوو.

شەپۆلی تەواوی ڕەوی کورد بۆ ئەو وڵاتانەی سەرەوە لە سەراپای کوردستانەکانا کەم و زۆر لە هەمان وەختا کراوە. لە باشووری کوردستانا لە دوای ئاشبەتاڵی بزوتنەوەی کوردیی/کوردایەتیی لە ئازاری ساڵی 1975 دا ، لە ڕۆژهەڵاتی کوردستانا لە دوای بەناو

شۆڕشی ئێران و لە باکوری کووردستانا دوای بزوتنەوەی پەکەکە و لە ڕۆژاوای کوردستانا لە هەشتاکانا دەستی پێکرد بەڵام بە هێواشی، هەتا سەرهەڵدانی ” بەهاریی عەرەبی ” .
بەداخەوە کە ئامارێکی ئاوا نییە کە ژمارەی کۆچبەران و پەنابەریی کوردی لەسەرجەمی ئەو وڵاتانەی ناونوسم کردن و وڵاتانی دیکە ،نیشان بدات تاکو ژمارەیەکی کەتواریمان بداتە دەست. بەڵام ئەوەی ئاشکرایە کوردانی باشورو و باکور زۆربەی کۆچبەران و پەنابەرانی کورد لەناو هەموو کوردانی تاراوگەدا پێکدەهێنن.

کوردانی تاراوگە گیروگرفتێکی زۆری هاوبەشیان [کۆمەن] لەتەك سەراپای کۆچبەران و پەنابەرانی نەتەوەکانی دیکەدا، هەیە. لەمانە: کێشەی زمان ، خانووبەرە، کار، خەمی خێزانی بەجێماویان. هاوکاتیش هۆکاری سەرەکی هاوبەشی نێوان هەموویان لە ڕەوپێکردنیان بۆ ئەم ولاتانە، ڕاستەوخۆ و ناڕاستەوخۆ هۆکاری سیاسییە. زۆرینەیان لەدەست بەندیکردن ، سەرکوتکردن ، نەبوونی ئازادیی و ڕاونانیان، بووە. بەرپاکردنی جەنگ دژ بە نەتەوەکانیان لەلایەن ڕوسیا و ئەمەریکا و وڵاتانی ئەوروپاوە ، یاخود ملکەچکردنی حکومەتەکانیان هەر لە لایەن ئەو وڵاتانەوە تاکو ئارەزو و داخوازییەکانیان بەجێبهێنن، هۆکارێکی سەرەکین . هەموو ئەو گرفتانە تا ئێستاش لە نێوانی هەموو کەمایەتییە نەتەوەییەکانا ، هاوبەشن و لە ئارادان .
گەر تەماشای تەواوی ئەفریقا، ڕۆژهەڵاتی ناوین ، ئاسیا ، خوارووی ڕۆژهەڵاتی ئاسیا و هەندێك لە وڵاتانی ڕۆژهەڵاتی ئەوروپا و باشووریی ئەمەریکا، بکەین تێبینی ئەوە دەکەین کە ئەمە ڕاستییە.

لە کاتێکدا هۆکارەکانی ڕەوکردنیان دەزانین بە تایبەت هۆکاری سیاسی و جەنگ بووە بە بەجێهێڵانی وڵاتەکەیان و نیشتەجێبوونیان لەم وڵاتانە ، پرسیارێکی گرنگ سەرهەڵدەدا. بۆچی ئەم خەڵکانە لەم وڵاتانەی کە ئێستا تیایدا نیشتەجێن، تێکەڵاو بە سیاسەت نابن ؟ ڕەنگە هۆکارێکی زۆری جیاواز هەبێت، وەکو: هەموویان پاشخانێکی سیاسییان نییە ، هەموویان کێشەی ئاوارەیی و چێشتنی ژیانی ناخۆشیان نابەستنەوە بە کێشەی سیاسی و سیستەمی هەنوکە و حکومەتەکانی وڵاتی نیشتەجێبوونیانەوە ،دەرك بەوە ناکەن کە ڕەنگە ئەوانە هۆکار بن ، یاخود ڕەنگە ترس بێت لە هەر جۆرە هەڕەشەك، سەرکوتکردن لە لایەن هەر لایەك و دامەزراوەیەك بە حکومەتی ولاتانی خۆشیانەوە کە لەوەی هاتوون، زۆرێک لە کێشەی خێزانی ، بڕوا بەخۆ نەبوون ، کێشەی کۆمەڵایەتی، تا ڕادەیەك هۆکارن . لە ڕاستیدا دەکرێت هەر یەك لە ئەمانە کێشەیەك بێت لە بەشداریینەکردنیان لە

سیاسەتا لەبەر . بەڵام لەگەڵ ئەوانەشدا هەر هۆکارێك بێت، هەر پاساوی بەشدارینەکردنی لانی کەم خەڵکانێکی زۆر کەمیان نادات لەو کێشانەی کە ئەمڕۆ لەم وڵاتانەدا هەیەو سەرودەی ئەوانیش و خێزانیشیان دەگرێتەوە.

ئاوارە و کۆچبەران لە هەر کوێیەکی ئەم دونیایەوە هەڵهاتبن بۆ ئەم وڵاتانە ، لە کاتێکدا کە هۆکاری ئاوارە بوونیان هاوبەش و چونیەکن ، بەهەمان شێوەش دووژمنەکانیشیان هەر هەمان دوژمنە . هۆکاری ئەو هەموو نەگبەتییەی کە بەسەر ئەوان هاتووە دەوڵەتە لە ئەوروپا و ئەمەریکا و ڕووسیا و ئەوانی دیکە لەتەك دەوڵەتانی ناوچەکانی خۆشیان کە لەوەی هاتوون. ئەوە ئەم دەوڵەتانەن کە جەنگی جیاواز جیاواز دەخولقێنن ، لەشوێنی خۆیان هەڵیاندەکەنن، کۆمەك و هاوکاریی گروپە تیرۆریستەکان و حکومەتە دیکتاتۆر و فاشییەکانی وڵاتان و وڵاتانی کە لەوەی هاتوون بە هەموو شێوەیەك، لە داپڵۆسینیانا، دەکەن. ئەوە ئەم دەوڵەتانەن کە بازرگانی چەك و تەقەمەنی لەگەڵ حکومەتەکانیانا دەکەن ، ئەمانن کە سەرچاوەکانی ژیانیان لێ دزیون، ئەمانن کە داخوازی جێ بەجێکردنی سیاسەتەکانی دەزگە دراوییەکانی نێو دەوڵەتی و کۆمپانیا گەورەکان دەکەن و کەمکیان پێدەکەن کە بچنە ئەوێ و تاڵانیان بکەن ، دیسانەوە هەر ئەمانن کە کار لەگەڵ کۆمپانیا گەورەکانا دەکەن بۆ وێرانکردنی زەوییەکانیان و کەمەنەتییەکانیان، . هەر ئەمانن کە هۆکاری خاپوری وڵاتیان و ڕاونان و ئاوارەکردنیانن، کەچی دەرگاشیان بەڕووادا دادەخەن . ئەی کەواتە بۆچی ئەم خەڵکانە ، خەڵکانی کۆچبەر و پەنابەر هەشتا هەر بەدەنگن، تووڕەیی و هیوایان وەرناگێڕنە سەر چالاکییەکی بەرهەمهێنەر؟ پێشتر من پێنجەم بۆ وەڵامدانەوەی ئەم پرسیارە بە چەند وەڵامێك ، ڕاکێشا، بە دەنیاییەوە هۆکاری دیکەش کە من لە ئێستادا پەیان پێنابەم، هەیە.

وەکو وتم ئەوانەی سەرەوە تەنها هۆکارێك نین بۆ ئاوارەبوونی کورد و کۆمەڵە نەتەوایەتییەکانی تر، تاکو هانیان بدات دژی دووژمنە سەرەکییەکانیان، بجەنگن کە سیستەمەکە و هێزە تاریکەکانن . هۆکاری تر هەن، کە ڕەنگە هەندێك لەمانە بەژانە ڕووبەرووی ببنەوە ، وەکو : نەژادپەرستی ، ناشیرین مامەڵەکردنیان ، هەڵاواردن ، نایەکسانی و نادادوەریی کۆمەڵایەتیی.

لەم وتارەدا من تەنها جەخت لەسەر کورد لە تاراوگەدا دەکەمەوە سەبارەت بە چالاکییەکانیان و ئاڵانیان بە سیاسەتەوە ، ئەمە لە کاتێکدا زۆرەکیان زۆر چالاکن لە کێشەی کورددا. بەڵام ئەو

چالاکیانەیان فراوان ناکەن و گرێی نادەنەوە بە خەبات و تێکۆشانیانەوە دژ بە دەوڵەتانی ئێرە کە تیایدا دەژین هەروەها لە کۆمەککردن و هاوکاریکردنی کەمپەینەکانی کە سەبارەت بە کێشە لۆکاڵی و نەتەوەیییەکانن.

ئیمە هەموومان دەزانین کە کۆمۆنێتییەکانمان لە بریتانیا لەژێر فشار و مەترسییەکی زۆر گەورەدان لە لایەن تەواوی لایەنەکانەوە کە لە دەسەڵاتدان : پارتی لەیبەر [کرێکاران] ، کۆنەپارێز [موحافزین] و حوکمی هاوبەشی لیبراڵ و کۆنەپارێز. ئێمە لەژێر ئەم مەترسییەداین تا ڕادەی لە دەستدانی شووناسنامەشمان ، ئازادیی سیاسی تاکە کەسیمان، لەدەستدانی ئەوەی کە باو باپرانمان بەدەستیان هێناوە. بەڕاستی ئیمە لە بەردەم لە دەستدانی نزیکەی هەموو شتێکداین . با هەر تەنها تەماشای مێژووی ئەم سێ دەیەیە لە بریتانیادا بکەین، کە ئەمە هەندێکیانە: لە تەسککردنەوەی قەبارەی ئازادییەکانمان، دانانی زیاتر لە 15 ملیۆن کامیرای چاودێریکردنمان، سیخوڕیکردن بەسەرمانەوە لە شێوەی جیاجیادا، سەرکوتکردن و هەراسانکردنمان لە ڕێگایی پۆلیسەوە ، دەرکردن و جێ بەجێکردنی زۆرێك لە یاسا لەژێر ناوی یاسای ” دژە تیرۆردا” ، هێڕشکردنە سەر نقابە و مافەکانی کرێکاران ، گۆڕانە بەردەوامەکانی یاسا و بڕگەکانی سەراپای بیمە و مافی خانوبەرەو خزمەتگوزارییەکان، هاتنس□رەوەی ژمارەی کەسان و خێزانی بێ خانووبەرە، فرۆشتنی خانووەکانی شارەوانی ، زیاتر کردنی قوتابخانەی ئەکادیمی ، داخستنی بەشی منداڵبوون و فریاکەوتن (تەواریی) لە گەلێك لە خەستەخانەکانا و هەوڵی بە تایبەتی کردنی خەستەخانەکانی دەوڵەت و درێژبوونەوەی لیستی چاوەڕوانی بینینی دکتۆرەکان و کاری نەشتەرگەریی ، هەڵوەشانەوەی پارەی خوێندنی خوێندکارانی زانکۆکان و کردنیان بە قەرز، زیادکردنی پارەی کارەبا و ئاو و غاز، سەرخستنی تەمەنی خانەنشینبووون ، زیادبوونی ئاستی پیسیی ژینگە، دانانی یاسای زیڕۆ گرێبەست بۆ ئەوانەی کە کار دەکەن [واتە نەبوونی هیچ مافێک] ، هەبوونی 6.5 ملیۆن کرێکار کە هەقدەستیان لەژێر لانی کەمی کرێوەیە، نزیکەی 4 ملیۆن منداڵ لە هەژارییدا، دەژین . نزیکەی 600 هەزار کەس لەسەر بەخشینەوەی خواردن دەژین کە بەشێکیان کاریش دەکەن . بە کورتی ئێمە کۆیلایەتی مۆدێرنمان هەیە و ئەم لیستە دەتوانرێت بۆ دەیەها خاڵی دیکەش درێژبکرێتەوە.

ئەو گرفتانەی سەرەوە هەموویان یا زۆربەیان کارایی خۆی لەسەر

کوردانی بریتانیا وەکو هەموو کەمە نەتەوایەتییەکانی دیکە هەیە . هۆکاریی هەژموونیشی بۆ هۆی بوونی : قەوارەی گەورەیی خێزانییان ، گرفتی زمان، تێنەگەیشتن لە کارکردنی سیستەمی ئەم وڵاتە ، هەبوونی گرفتی خێزانی لێرە و لەوێ، نەخۆشی سایکۆلۆجی و دەروونی و نەخۆشی دیکە بە هۆکاری بارودۆخ و پاشخانی سیاسیانە و کۆمەڵایەتی و زۆرێکی تر .
بۆ هەر کام لەو کێشانەی کە لەم وڵاتەدا هەیە و لەسەرەوە ناوم هێنان لە هەموو شارەوانییەکان لە لەندەن و لە شارە سەرەکییەکانی بریتانیا گروپگەلێکی زۆر دروستکراوە و دەستبەکاربوونی کەمپەینێکی بێ ئەژماریش دژ بە هێڕشەکانی حکومەت و کۆمپانیا گەورەکان ، ڕێکخراوە . ئەم گروپانە دژ بە دەوڵەت و کۆمپانیا گەورەکان بەو ئامراز و ڕێگایانەی کە خۆیان پێیان باشە ، لەم تێکۆشانانەدا هەندێکیان زۆر سەرکەوتوو بوون . لێرەدا ئەوە دەبینین کە هیچ گومانێك نییە سەرکەوتنەکانی هەر کەمپەینێك لەو کەمپەینانە زۆر سوودبەخشترن بۆ کۆمەنێتی کوردی و کۆمەنێتی کەمە نەتەوایەتییەکانی دیکەش زۆر زیاتر لە خەڵکە بنەچەییەکەی [ئەسڵییەکەی] بەهۆکاری بارودۆخی تایبەتییەوە.

کورد لەو ولاتانەی کە ئێستا لێی نیشتەجێن باشترە بەشداریی لەو کەمپەینانەدا لەڕیزی خەڵکانی دیکەوە بکەن. ئیتر کاتی ئەوە هاتووە خۆیان لە پەراوێزیی ڕزگار بکەن ، وەختی ئەوەیە کە ڕۆڵێکی گەورە لە کەمپەینە لۆکاڵییەکان و وڵاتا بگێڕن ، کاتی ئەوەیە کە کێشەکانی خۆیان بەخەڵکی ئیرە لە ڕێگەی چوونە ناو کۆبونەوەکان و بەشداریکردن لە خۆپیشاندان و دەربڕینی ناڕەزاییەکان بناسێنن و هاریکاریی و هاوکاریی خۆیان پێشکەش بە خەڵکە لۆکاڵەکە بکەن و هەمان شتیش بەدەستبهێننەوە.
کورد لێرە دەبێت کێشەکانی خۆیان لە ئاستی لۆکاڵ و وڵاتدا هاوبەش بکەن بیکەنە کێشەیەکی لۆکاڵیی و وڵات. کردنی خۆپیشاندان بە تەنها بۆ کێشەی خۆیان و هەر بە تەنها خۆیان ، یاخود گردبوونەوە و دەربڕینی ناڕەزایی تەنها بۆ کێشەی خۆیان و بەخۆیان ، کردنی نەڕە نەڕ و قاو و قیژ ، بەرزکردنەوەی چەند دروشم و وێنەی ئەم ڕابەر و ئەو سەرکردە بە تەنها، کافی نییە . گەر چاوەڕوانی ئەوە بکەن بە تەنها کردنی ئەوانە و هەر بە خۆیان ، وا بزانن ئەم چالاکییانە تەواو و بەسن کە لە لایەن میدیا و دەسەڵاتدارانەوە ببیسترێت، بە دڵنیاییەوە نایان گەیەنێتە ئەو ئامانجەی کە هەیانە.
ئەگەر دەیانەوێت دەنگیان لە لایەن خەڵکەوە ، لە لایەن دەوڵەت و دەسەڵاتە لۆکاڵییەکانەوە ببیسترێت ، ئەوە دەبێت تێکەڵ بە کۆمەڵی

ئێرە ببن تاكو سۆز و كۆمەك و هاريكاريیان حاسڵ بكەن . ئەوە ڕاست نییە کە چاوەڕوانی خەڵك بکەیت کە یارمەتیت بدات بەڵام خۆت هیچ یارمەتییەك نەدەیت ، ئەمە لە کاتێکدا دەزانین کە هەموو کەسێك بەری بردنەوەی کەمپەینەکان دەچێتەوە .
لەگەڵ وتنی ئەوانەی سەرەوەشدا ئەمە مانای ئەوە نییە کورد لێرە کێشەکانی خۆیان پشتگوێ بخەن و چەق لەسەر ئەو کێشانەی کە لێرە هەن ، ببەستن . بەڵام ئەمە ڕاستییەکە گەر بتەوێت کۆمەک و هاریکاریی زیاتر بەدەستبهێنیت ، دەبێت لە چالاکییەکانی ئەو وڵاتەی کە لێی نیشتەجێیت بەشداریی بکەیت . خەڵکانی کورد دەبێت دەرک بەوە بکەن کە هاوکارانی دوژمنەکانیان لە وڵاتانی خۆیان ، دەوڵەتە لێرە و کۆمپانیا گەورەکانە . چەندەك دەوڵەت و کۆمپانیا گەورەکان لێرە لاواز بن ، حکومەتی وڵاتانی خۆشیان لاواز دەبن و کێسەکانی ئەمانیش بەهێزتر دەبێت سەرکەوتنیش بەسەردوژمنەکانیانا خێرا تر دەبێت.

بایاخنەدانی کورد بە کێشە سیاسییەکانی لەکاتەی و وڵات نەك هەر لە بریتانیادا کێشەیە ، من لە ڕێگای هاوڕێیان و برادەرانەوە ئەوە دەزانم هەمان کێشە لە وڵاتانی دیکەی ئەوروپا و ئەسکەندناڤیا و ئەمەریکا و وڵاتانی تریش ، هەن ، کە بە دەگمەن خەڵکی کورد بەشداریی چالاکییەکان دەکەن ئەگەر بزانن ئەو چالاکیانە ، سەبارەت بە کێشەکانی خۆیان و وڵاتانیان نییە .
لێرە ، لە بریتانیا، بەتایبەتی لە لەندەن کە من بە ماوەیەکی درێژ لێی دەژیم، ئەوە دەزانم کە زۆرێك لە شارەوانییەکان، کورد تیایدا ژمارەیەکی گەورە پێکدەهێنێت لە نێوانی کۆچبەران و و پەنابەرانی نەتەوەکانی دیکەدا. لەو شارەوانییانە کێشەی گەورە گەورە هەیە و کوردیش ڕاستەوخۆ یاخود ناڕاستەوخۆ ڕووبەڕووی دەبێتەوە، کەچی هێشتا کورد لەوەدا بێ دەنگە و چاوی تەنها خستۆتە سەر شتە تایبەتییەکانی خۆی، وەکو ئەوەی کە ئەو گرفتانە هیچ پەیوەندییەکیان بەوانەوە نەبێت.

Zaherbaher.com
ئۆکتۆبەری 2017

ژن و پیاو لە هونەری کاریکاتێردا ... هەندرێن خۆشناو

هەروەک ئاشکرایە هونەری کاریکاتێر هونەرێکی کاریگەر و زیندووە، و کاریگەری خۆی هەیە لەسەر هەموو بوارەکانی ژیاندا جیا لە هونەرەکانی تر. یەک لەو بوارانەش کە کاریکاتێر کاریگەری خۆی هەیە لەسەری بواری کۆمەڵایەتییە، بەتایبەتیش لەسەر پەیوەندی نێوان ژن و پیاودا.
هونەری کاریکاتێر پەیوەندییەکی یەکجار زۆری هەیە لەسەر پەیوەندی نێوان ژن و پیاودا، روخسارەکانی پەیوەندی ژن بە پیاوەوە راگیردەکات، لە رووی توندوتیژیی و راکێشان بەلای یەکتریدا و دەسەڵاتدارییەتی و خۆسەپاندن و چاودێری کردن و سەرداری کردن و هەروەها ملکەچی و خۆبەدەستەوەدان لەلایەن هەردوو رەگەزەوە.

چەندین توێژینەوەی زانستی ئەو کاریگەرییەی هونەری کاریکاتێریان وەدەرخستووە و سەلماندووە لەسەر پەیوەندی نێوان ژن و پیاوەوە، جا بە ئەرێنی یان نەرێنی بێت. کاتێ کە بزانین لە رێگای ئەو هونەرە زیندووە کە هونەری کاریکاتێرە، رۆژنامەگەریی دەتوانێت وێنەیەک یان چەند وێنەیەکی دیاریکراوی کۆمەڵایەتی لە خەیاڵ و ئەندێشەی هەردوو رەگەزدا بچەسپێنێت لە ئایندەدا.

زۆر جار بیستوومانە کەوا وێنەیەک کاریگەریی زیاترە لە نووسین، ئەوەشمان بیستووە کە وێنەیەک جێشوێنی هەزارەها ووشە دەگرێتەوە، نەخاسمە ئەو وێنەیەش تابلۆیەکی کاریکاتێریی بێت. کە یەکێک لە خەسڵەتەکانی کورتی و چڕی لە مانا بەخشینە، و توانج و تەشەری گاڵتەجاڕیی هاوشانی وێنە کاریکاتێریەکە و چەندین هۆکاری تری سەرنجڕاکێش و کاریگەریی ئەم هونەرە لە هەموو جیهاندا وەدەردەخات، بە تایبەتی لەنێو ئەو کۆمەڵگە و گەلانەی کە حەزیان لە نوکتە و گاڵتەجاڕی و تەنزە، ئەم هۆکارانەش بەکاردێنن بۆ دەربڕینی ئەو هەستانەی کە ناتوانن راشکاوانە دەریانبڕن.

پیشاندانی مەسەلەی پەیوەندی نێوان ژن و پیاو لە روانگەی هونەری کاریکاتێرەوە، توانی سەرنجی بینەران بە توندی رابکێشێ بۆ خەسڵەت و سیفەتەکانی هەردووکیان بە تایبەتی ژن، بۆ نمونە توێژینەوەیەک لەسەر هەمان بابەت، لە وڵاتانی ئەوروپای رۆژئاوا و وڵاتە یەکگرتووەکاندا ئەنجامدرا، ئەوەی وەدەرخست لەو کۆمەڵگایانەی

کە ئەو ژنانەی دەیانەوێ سەد دەر سەد وەک پیاو بن، و لە هەموو شتێکدا لاسایی پیاو دەکەنەوە، تەنانەت لە جلوبەرگ و قژتاشین و جگەرەکێشانیشدا، کاریکاتێریستان ژنانیان وا نیشاندەدا، کەوا خاوەن ماسوڵکەی گەورە و پتەون و ورگن و موودارن و ناشیرین و زمانیان توندە و خۆویست و خۆسەپێنەرن بەسەر پیاوان و هاوسەرەکانیاندا، هەورەها زۆرجاریش بە مادی و پوڵەکی و حەز لە خەرجکردنی پارەی پیاوەکانیان دەکەن بە شێوەیەکی رادەبەدەر، لە بەرامبەریشدا پیاو لە کاریکاتێرەکاندا وا بەدەردەکەوتن کە ملکەچن و گوێڕایەڵی داخوازی ژنەکانیانن و لە ژنەکانیان دەترسن و ڕۆمانسین و فیداکار و خۆنەویستن لە پێناو هێنانەدی ئامانجی ژنەکانیان، تا رادەی گێلی و دەبەنگی، بەڵام لەلایەکی تریشەوە لە بەرامبەر ئەو خەسڵەتانەی ژنەکانیان، پیاوان چاو لەدەرن و دەستبازی و چاوبازی لەگەڵ ئەم و ئەودا دەکەن، تەنانەت لەگەڵ خزمەتکارەکانیشیان پەیوەندی دەبەستن.

ئەو توێژینەوانە ئەوەشیان وەدەرخست کەوا هونەری کاریکاتێر وەک مادەیەکی هونەریی و بیروڕا دەربڕین، وێنەیەکی هزری و زرنگی وا پیشاندەدات، بەهۆی دووبارەکردنەوە و نمایشکردنی ڕۆژانە لە ڕۆژنامە و گۆڤارەکاندا، ئاراستەکانیشی رووەو کەرتێکی گەورە و کاریگەریی کۆمەڵگە برەودەکات، ئەویش ئافرەتە بە شێوەیەکی گشتی و هاوسەر و خێزانیش بە شێوەیەکی تایبەتی، هەروەها کاریکاتێر وێنەیەکی ناشیرین بە پیاوانی ئەو کۆمەڵگایانەش دەنەخشێنێت، کە وەک کاردانەوەیەک لە بەرامبەر ئەو خەسڵەتانەی ژنانی ئەو کۆمەڵگایانە کە هەیانە، ئەمەش وایکردووە هەردوولا لە شێواز و روخساری سروشتی خۆیان دەرچن و لادەن. تەنانەت ئەمە ئەگەر بە گاڵتەجاڕی و کۆمیدیاشەوە بێت، هەر رووە خراپەکانی ئەو پەیوەندیە گرنگەی نێوان ژن و پیاو دەخاتەروو کە لەم کۆمەڵگایانەدا هەیە، بەهۆی پێچەوانەبوونەوەی دۆخەکان، ئەمەش بۆتە هۆی ئەوەی کە بە زەقی لە هونەری کاریکاتێردا ڕەنگ بداتەوە.

ڕەنگدانەوەی پەیوەندی نێوان ژن و پیاو لە هونەری کاریکاتێردا، هاوڕا و هاوشانە لەگەڵ ئەنجامی توێژینەوە کۆمەڵایەتیەکان کە تێکچوونی پەیوەندی نێوان ژن و پیاو وەدەردەخەن لە کۆمەڵگادا، و ڕێژەیەکی مەترسیداریشیمان نیشان دەدەن لە دیاردەی تەڵاقدان و دەست لەیەک بەردان تا رادەی زیاتر 40%، تەنانەت ئەگەر بزانین لەم کۆمەڵگایانەدا پیاوان باجێکی زۆر دەبەخشنە ژنان لەکاتی تەڵاقداندا، کەچی ئەمەش نەبۆتە ڕێگر لە بەردەم زیادبوونی ئەم

دیاردەیە لەم کۆمەڵگە پێشکەوتووانە لەرووی تەکنەلۆژیاوە و دواکەوتوانەش لەرووی کۆمەڵایەتی و پەیوەندیە کۆمەڵایەتییەکانەوە.

کەس ناتوانی هونەری کاریکاتێر تۆمەتباربکات بە پیشاندانی ئەم بوارە گرنگە، ئەویش پەیوەندی نێوان ئافرەتان و پیاوانە، بەڵکو ئەو پەیوەندییە ناسروشتییەی نێوان ئافرەتان و پیاوانی ئەم کۆمەڵگایانە، وایان کردووە کەم بوارە زۆر بەزەقی لە هونەری کاریکاتێردا بەرچاوبکەوێت.

عەلی عەبدوڵاکانی یەکێتی و کۆنگرەی چوارەم … عەلی مەحمود محەمەد

لە ناوەڕاستی چلەکان پارتی لە لایەن دوو گەنجی مارکسی کوردەوە دامەزرا بە ناوەکانی هەمزە عەبدوڵا و عەلی عەبدوڵا, هەمزە عەبدوڵا لەساڵی 1959 مەلایی و جەلالییەکان پێکەوە کودەتایان بەسەریدا کرد و لە سکرتێری لایانداو کۆتایان بە ڕۆڵی پێشەنگی لە ژیانی سیاسیدا هێنا, عەلی عەبدوڵا مایەوەو بەردەوام بوو تا لە کۆنگرەی 13ەمینی پارتی کە لە 12 بۆ 18ی نۆڤەمبەری 2010 بە بەشداری 1501 کەس لە شاری هەولێر بەسترا دوای 11 ساڵ لە کۆنگرەی 12ی, کشی لێکرا و لە جێگیری سەرۆکی پارتی وەلا نراو ئیتر ببەای ببە لەناو پرۆسەی سیاسی کوردستان نەبینرایەوە, تەنانەت وا لە سیاسەت غەریب ببوو لەکاتی بەشداریکردنی لە ریفراندۆم بۆ پێنجە مۆرکردنێك ڕاچەڵەکی, لە کۆنگرەی 13ەی پارتی 13 بارزانی پیاو بە کۆمیتەی ناوەندی دەرچوون دەیکردە 23%ی ئەندامانی کۆمیتەی ناوەندی,ترس هەیە لە گەڵ هەر کۆنگرەیەکدا ژمارەیەك زیاد بکەن, سەرجەم پلە سیادییەکانی حیزب و حکومەت لە پشکی پارتیان گرت, پەرلەمانیشیان بۆ حەزلێکەرانی شەڕەڕ چەڵەحانە و دەرچوون لە کەناڵەکانی ڕاگەیاندن بەجێ هێشت, کۆنگرەی 13 یەکەم کۆنگرەی پارتی بوو لە دوای روخانی بەعس و فرۆشتنی نەوت و بارینی دۆلار بەسترا,لە 2003 ەوە حیزب لە کوردستان بووە ئامرازێکی گرنگ بۆ دەستکەوتی

مادی, کورسی و دۆلار دەست لە ملانێی یەکتر بوون و چینێکی سەرمایەداری ئۆلیگارشی گەندەڵی بەھێزیان لە کوردستان بەرھەم ھێنا, کە ئێستا کایەی سیاسەتیان لە ھەردوو بەرەی دەسەڵات و ئۆپۆزسیۆن کۆنترۆڵ کردووە, بۆیە بارزانییەکان لە رێگای کۆنگرەی چەپڵەوە ویستیان شەرعیەتی دەسەڵاتی حیزبی بدەنە خۆیان و جومگە گرنگەکانی حیزب کۆنترۆڵ بکەن خۆیان بڕیاردەرو جێبەجێکەر بن لە یەك کاتدا.

لەم رۆژانەدا مشتومڕ گەرمە لەسەر بەستنی کۆنگرەی چوارەمی یەکێتی لەسەرەتای ساڵی 2018, کە بۆ ماوەی 8 ساڵە ئەم حیزبەش وەك پارتی کۆنگرەی نەبەستووە, گەرمبونی باسی بەستنی کۆنگرەی ینك بەدوای رووداوە تاڵەکانی کەرکوك تێوە گلانی چەند کەسایەتیەك لە بنەماڵەی خوالێخۆشبوو تاڵەبانی دێت ل□ گ□رتنەوەی کەرکوك, ویستیان لەو رێگایەوە پێگەی خۆیان بەھێز بکەن, وەلێ شانس یار نەبوو رووداوەکان پێچەوانە کەوتنەوە, کە ئێستا لە دەرەوەی شەرعیەتی حیزبییەوە یەکێتی بەڕێوە دەبەن و بڕیارە کاریگەرەکانی دەدەن, ئەم باڵە جگە لەوەی ئابووری و رێکخستن و سپۆنسەری ینك واتا ئێرانیان لە پشتە , ھاوکات دەزگا ھەواڵگرییەکان و ھێزی مەعنەوی بنەماڵەشیان لە پشتە کە لە مانگی رابردوو لە کۆچی تاڵەبانی زۆرترین جەماوەری کورد لە مێژووی باشوری کوردستاندا بەشداری بە خاك سپاردنەکەیان کرد.

تاڵەبانیەکان لە بەرەی ئەنجومەنی ناوەندی و ئەنجومەنی سەرکردایەتیەوە فشاریان دروست کردووە کەمپەینی بەھێزیان پێکەوە ناوە بۆ بەستنی کۆنگرە لە سەرەتای ساڵی داھاتوو, بەتایبەتیش لە ئێستادا کۆسرەت کە دوا کارێزمای ناو ینك ە نەخۆشە, ھاوکات پسپۆری کتلەکاریشە, بۆیە جادەیان بۆ چۆڵکراوە کودەتایەکی نەرمی سپی رەنگ لەناو ینك ئەنجام بدەن بێ بوونی تارمایی کۆسرەت, کە بە دووەم دامەزرێنەرەوەی ینك دێتە ژماردن لە دوای 31ی ئاب, لێرەدا دەپرسین ئایا کۆنگرەی ینك یش وەك کۆنگرەی پارتی بە چونە پێشەوە ھەردوو بنەماڵەی تاڵەبانی و ئیبراھیم ئەحمەد و بە دەستەوە گرتنی جومگەکانی دەسەڵاتی حیزبی کۆتایی دێت؟, ئیتر ئەو رۆژە دێتە پێشەو□, س□□قی□کان لەناو ھۆڵی ئەنجومەنی سەرکردایەتی و مەکتەبی سیاسی بگرن؟, لە کۆنگرەی چواری ینك چەند نازناوی تاڵەبانی لە ریزی یەکەمە دەرچوەکانەوە د□ب□ن بۆ ئەنجومەنی سەرکردایەتی و چەندیان لەسەر کورسی مەکتەبی سیاسی و کەسی یەکەمی حیزب دادەنیشن, ئایا کۆنگرەکە دەکەنە کودەتا بەسەر عەلی عەبدوڵاکان ناو ینك و چەند عەلی عەبدوڵا و مەلا قادر دەنێرنەوە بۆ ماڵەوە لە سیاسەت

خانەنشینیان دەکەن؟, چەند مانگێك ماوە و چاوەڕوانی دووەم پارتی بنەماڵە بن لە کوردستان, ئەگەر لە جیهان کۆمپانیا بنەماڵەییەکان باون, ئەوا لە کوردستان لەبەر ئەوەی سیاسەت باشترین ئامرازی پەیدا کردنی پارەیە لای ئەلیگارشییەکان, ئەوا پێك هێنانی حیزبی بنەماڵە پرۆسەیەکی زۆرورییە.

دڵم وەك نیشتیمان تۆرا و لە کاولەی روح داڵدەی نییە ... چنوور نامق

لەنەخشەکەت بمسڕەوە
چیتر ئەو شارە دوورە نیم
ئەستێرەکانی بینینت زاخاو بدەن…
لەشاری عەشقم دوور کەوە
خەون بەماچی بیرەوەرییەوە مەبینە
من شارێکم پڕ لەتاوان و
لەکوشتن
لەناپاکی.....
پەنایەکم لە بێ پیاوە زلهێزەکان
هەموو ساتێ دەستم هەیە لەکوشتنی خەونی مانگ و
لێڵکردنی چاوی مناڵانی شار و
چۆڵکردنی ئاوەدانی و
شکاندنی دڵی ئازیز......
لە نەخشەکەت بمسڕەوە
دڵم وەك نیشتیمان تۆرا و
لە کاولەی روح داڵدەی نییە!
قەفەسێکم ئاوازی هەڵبەستەکەی خۆم ئەشارمەوە
نۆتەکانی ئەکەمە قوتوی ژەنگاوی و
ئەیدەمە دەم دەریای بیری پوچەڵەوە

لەنەخشەکەت بمسڕەوە

ئاسمانێکم پێم لە گرمەی هەورە پیاو
تاوانبارێکی بێ مانام
تا ئێوارە سەماکانم لەژێر پەردەی عورفی سپی ئەشارمەوە
تاکو سەحەر پێکی خەم ها بەدەستمەوە و گۆرانی خۆش ئەخۆمەوە
تاوانبارێکی بێ مانام دەستم هەیە
لەچۆڵکردنی دڵی یار و ئاوەدانی
لەنەخشەکەت بمسڕەوە !

27-11-2017

ڕەنگە دوایین نامەی تەمەن بێت..! ... سەروەرکەریم

مردن دواین هەناسەی مرۆڤ نازانی ،لەکوێی زەمەندا بیسپێرێ ..من نازانم بۆدەبێت ئەم نامەیە بنوسم ..دەمەوێت بڵێم بەلای ناوکم ،یان هەستێکی سەیرە .دایم چاوەڕێیم دەکات بەرلەسپاردنی دواین هەناسەی پێڵوەکانی هەڵبڕێ و تەماشایەکم بکات بزانێت من هەر کۆمۆنیستەکەی جارانم ..یان پەشیمانم؟ ..ئاخر دایکم هەرگیزنەیزانیوە کۆمۆنیزم چی یە ،یان بۆ نوێژدەکات .ئەو تەنها دەزانێت لەیەزدانی خۆی بپاڕێتەوە ئێمەباش بین ..ئەوە دڵی ئەوە .تەمەن سەبوری بێت بۆ ئازارەکانی ..

ئیتر دەبێت بوونی فیزیکی ئێمە کۆتابیت ،سەرەتایەکمان دەست پێکرد بۆ ژیانی ئینسانی نەگەیشتین ،ڕێگاکانمان تارومارکرد ،بۆبرسەی هەژاری خەباتی بەردەوام ئازاردانی دلی هەمووان ..دایک باوک هاوڕێیان نەگەیشتین ..ئێمە هەلە نەبووین ،وەلی نەگەیشتین .

ئەم ژیانە زۆری پێناساندنی ،لەهەمووجۆرەکان ،لەبەد بەخت و سەرسەریەکان.بەدبەختەکانمان خۆش ویست وسەرسەریەکانمان بەژیانی خۆیان ناسی ،بەڵام هیچمان نەکرد جگە لەخۆشەویستی ئەوان ..ژیانی هەموان بەد تر بوو کاسەی پریانمان خاڵی کرد،ئومێدیانمان بەبابرد ،بەدرۆکانی شۆڕش و ڕزگاری .دایکم زیاتر لەچارەکەسەدەیەک بەهیوای ژیانێکی شایستە بوو ،بەلام ئێستا بێ ئاوکارەبا و بێ نان چاوەکانی کزبوون ،جەستەی لاواز.نەک نەگەیشت بەوانە ..ئێستا پیروکەنەفت .

ئەودەمانەى خۆمان پێ شۆڕشگێڕبوو دەبووينە پاڵەوانى رۆمان و چيرۆكەكانى شۆڕشگێڕى و نواندنى جۆراو جۆرمان دەكرد ..واماندەزانى بەيانى كۆتايى بە نادادى دێت و هەمووان ،لەبەرى خەونەكانى ئێمە دەخۆن و ستەم كۆتايى دێت ..ئەوانە تەنها خەونى پاڵەوانەى دۆنكيشۆتى بوو،بە سمشێرى دارينەوە بڕوامان وابوو كۆتايى بە نەهامەتيەكان دەهێنين .
زەمەن دەڕوات و ژيان بەدتردەبێت و هيچمان بەئاگا ناهاتينەوە ،كەئێمە جگەلە لەخۆبەپاڵەوانكردنێكى وەهمى دەست و پێ سپى خۆبەشۆڕشگێڕ هيچى ترمان بۆ ژيانى شايستەى ئينسانەكان دەست نەخست .بۆ هەموو شكستەكانيشمان دنيا يەك درۆمان ڕێك دەخست و خۆمان بێ بەرى دەكرد ،لەوەى كەئێمە جگە لەژيان ،لەناو وەهمى پاڵەوان و شۆڕشگێڕى دا هيچى تر نەبووين .

چەند بەدبەخت بووين ،كاتێك دايكمان دەيووت ڕۆڵە ئاخر ژيان پێويستى بەنان و ئاوكارەبا و خۆش گوزەرانى ڕۆژانەهەيە ،ئێمە پاڵەوان بەڵێنى بەهەشتى وەهميمان پێدەدان و ،لەچاوەڕوانى بەگەيشت بەژيانێكى شايستە دا ڕاماندەگرت و ئەوانيش ڕۆژدواى ڕۆژ ،بەرەو پێرى و هەڵوەرين دەڕۆيشتن و نەيانتوانى لەزەت ،لەيەك ڕۆژى شايستەى ئينسان وەرگرن و جەستەيان لاوازترو چاوەكانيا ن كزتر و ڕەنگيان زەردتر دەبوو.
ئێمەى پاڵەوان هەستمان بەو هەموو ئازەرە نەدەكرد و هەربەشوێن وەهمى شۆڕشەوە بووين ..ڕاستى ئەوە بوو ئێمە شۆڕشگێڕو پاڵەوانى هەربەناوو بووين ،بەژدارى كردنمان لە كارى شؤڕشدا تەنها نمايش و خۆبەناوكردنى گەورەبوو..

نەمان توانى بە زياتر لەچارەكەسەدەيەك بچوكترين گۆڕانكارى بەخواستى دايكەكانمان بكەين ،ئەوەى دەگۆڕا وەرزانە ژيانى دايكێك هەڵدەورەى و لەسەر نەخشەى بوون دەسڕايەوە ،بەبێ ئەوەى ڕۆژێك بگاتە ئەو وەهمەى ئێمە بۆمان دروستكردبوو.
بەدبەختى لەوەدا بوو هەموومان خۆمان دەشاردەوە ،لەحەقيقەت و هەميشە بۆشاردنەوەى وەهمى شؤڕشگێڕيمان چيرۆكى پاڵەوانى ناوڕۆمانەكانمان بۆ دايكەكانمان دەگێڕايەوە فريومان دەدان بەڕزگارى و ئاسودەيى .هەرگيز جارێك نەمانتوانى بەدايكەكانمان بڵێن ئێمە جگە لە دروستكردنى وەهمێك لە خەياڵدانى ئێوەدا ،هەرگيز ناتوانين ببينە پاڵەوانى ڕاستِەقينەوە ژيانى ئاسودەو ئارام و شايستەتان بۆ دروست كەين .

ژيان بەردەوامەو درۆو وەهمى پاڵەوانەكانى بەناوشؤڕشگێر بەردەوامە

هەرجارەی چیرۆکێکی درۆد□ بەخشێتە دایکان و ناتوانێت بەڵێنی، درۆینەی بەهەشتی ئاسودەیی و ژیانی شایستە بەدی بهێنن ،چونکە قەت دۆنکیشۆتی خاوەن شمشێری دارینە نابێتە پاڵەوان و کۆتایی بە نادادی بهێنێت و دایکەکان بەژیانی شایستەو ئاسودەیی شاد بکات.

هۆڵەندا

تێبینی :
ئەم نامەیە تەنها گوزارشتێکی سادەیە بۆ ڕوانینی پاڵەوانە سادەکانی ژیان ،کە چەکی دەستیان بۆ ئازادی دادپەروەری چەکی دەستیان تەنها شمشێرە دارینەکەی پاڵەوانی ڕومانی دۆنکیشۆتەی سێرڤانتسە.

بەم شێوەیە سزای خیانەتکاران دەدرێت؟ … عیماد عەلی

خەتەرناکترین دوو روداوی ئەم چارەکە سەدەیەی دەسەلاتی کوردستان، 16ی ئۆکتۆبەر و 31ی ئابە و هەریەکەو بەجۆرێك لێیان دەروانێت. نەوەکانمان بە چی چاوێکەوە تەماشای دەکەن و چۆن سزای بکەرەکانی دەدەن . دوو بەرواری زۆر سەیر و ناوەخن هەمەجۆر و بۆچون و مەرام و ئامانج تێکەڵ و هاوشێوە و جیاواز لە یەك کاتدا. چۆن پێناسەی بکەیت و ناوی چیی لێ بنێیت؟ کەتن یان ناپاکی کەوتن یان هەرەس و دەستکێشان یان ریبەر و خۆخەڵەتاندن و رقەبەری رکابەری یان ململانێی حزبی و بنەماڵەیی و کەسی؟ ئەمە و چەندین پرسیار کە پێویستە بە جوانی دراسە بکرێت و بخرێتە بەردەم نەوەی نوێ بۆ ئەوەی توێژینەوە لەسەر پەروەردە و ئەخلاق و ئەدەب و فکر و بۆچون و مامەڵەی کەسانی هەمەجۆری سەر ساحەی سیاسی کوردستان لەمەر ئەم دوو روداوە لە گەڵ پرسی کوردا بکەیت کە لەرووی ئەدەب و ئەخلاق و پەروەردەوە چۆنن و چۆن تەماشای پرسی کورد دەکەن.

بەڵام ئەوەی یەکلایین و هیچ گومانی تێدا نیە لەوبارەوە کە کاریگەریە بەردەوامەکان و ئاسەوارە فرەلانەکانی لە یادەوەری و ویژدانی میلەت و مێژووەکەیدا دەمێنێتەوە. جیاوازیەکی گەورەی ئەم

دوو ڕووداوە ئەوەیە کە یەکێکیان بکەرەکەی بەهێزتر و دەست
فراوانتر کرد و شاریکی گەورەی کوردستانی خستە ژێر رکێفیەوە و
قازانجێکی حزبی لێکرد و ئەویتریان بکەرەکەی هەرچەند کۆمەڵێك
سەرلێشێواو و ناخاڵە بن بەڵام خۆیان و حزبەکەیانی لاواز و
پەرشوبڵاوتر و لاتەریك کرد و شارێکی گەورەیان لەدەستی حزبەکەیان
دەرکرد و زیانێکی گەورەیان لێکرد.
بۆ تێپەراندنی ئەم قۆناغە راگوزەرەی ئەم کاتە ئەولەویەتی
سەرکردایەتی کوردستان چیە و حزبەکان چی بکەن بۆ پەندوەرگرتن لەم
دوو روداوە قێزەونە بۆ دووبارە نەکردنەوەی. ئایا هەڵسەنگاندنی
ئەکادیمی و زانستیانەی بێلایەن دادی گەل دەدات یان گرنگ و پیویستە
کە قسەکردن لەسەر ئەم مەسەلەیە دوابخرێت و ئەمەش وەك 31ی ئاب
دۆزە بدەرخێنە بکرێت و بە پێچەوەانەوە لێکبدرێتەوە سەرەرای ئەوەی
رۆژنامەکانی عیراق بەڵگەی یەکلاکەرەوەی خیانەتی 31 ئابی دەرخستووە
و تا ئێستا بەڵگەی ئەو ریککەوتنە ژێربەژێرەی هەندێ ناخاڵەی
بوغرای 16ی ئۆکتۆبەری دەرنەخستوووە جگە لە قسەو چاوپێکەوتن و
لێدوانی سەرکردایەتی حزبەکان لەمەر ئەو کردەوە زۆر قێزەونە، کە
تا ئێتسا ناتوانیت بڵێیت پێناسە و ناوی راستەقینەی چیە، سەرەرای
ئەوەی زیانەکانی لە 31ی ئاب زۆر قورستر و زۆرتر و کاریگەرتر و
قوڵتر بوو لەسەر گەلی کوردستان بە گشتی. ئەوەش روونە کە ئەم
کۆمەڵە خۆ بە بەرپرسزانە لە ناخیاندا پشت بە رکابەری و کۆنەقین و
ململانێی نابەرپرسانەدەبەستن و بە رەفتاری هەرزەکارانە و بە دوور
لە دوربینی و بەرژەوەندی باڵا و خەتی سوور و لەبەرچاو نەگرتنی
خودی قەزیەی گەلی کورد بەگشتی و بە خۆلبینی حزبیانەی تەسك
رەفتاریان کرد و میلەتیان بەم دەردە برد .

بۆیە پێویستە هەردوو رووداوەکە وەك خۆی و زانستیانە هەڵسەنگێنرێت
و بخوێنرێتەوە و کۆن و تازە بەیەکەوە ببەسترێتەوە و دەرئەنجامە
گشتیەکەشی لەسەر کۆی پرسە سەرەکیەکە وەك خۆی دەربخرێت و سزای
شایستە و تایبەتی خۆی بەسەر بکەرانیەوە بسەپێنریت.
لەلایەکی ترەوە، هەروەها زۆر پێویستە لەگەڵ بکەرانی راستەوخۆی
هەردوو رووداوەکەش سەرجەم ئەو هەڵسوکەوت و رەفتارانەی ناخاڵەی رق
وکینە لە دهڵی بەناو ئۆپۆزسیۆنیشمامەڵەی دروست بکرێت و سزای
تایبەتی خۆیان وەربگرن، کە جگە لە دژایەتی و بەدوور لە پرسی کورد
و کوردستان هیچ شتێکی تریان لە کەلەدا نیە و، ئەوانیش بەقەد زیان
و زەرەر و رەفتارەکانیان لەبەردەم داداگای میلەت ملکەچ بکرێن،
ئەگینا ئەو رەفتارانەی کە دەستی عەبادی واڵاکرد بۆ زیاتر
قوڵبونەوە لە سزادانی گەلی کوردستان و تەنانەت ئیهانە کردنی کورد

ڕەفاری ئەم تەسکبین و کورتبینەی ئەم ناخاڵانەن، کە بزانن یان نا کەوتونەتە خانەی دوژمنانی کوردەوە و بە هەمان شێوەی خاوەنەکانی 31 ی ئاب و 16 ئۆکتۆبەر شایانی دادگایی کردن و سزادانن و پێویستە نلێ پاك بکرێتەوە، بە هەموویان بی جیاوازی. پرسیارەکە ئەوەیە، کە ئەمە بکرێت ئەلەتەرناتیڤەکە چی دەبێت؟

بێگومان لەم کاتەدا ناتوانرێت لەسرەر ئەرزی واقیع ئەڵتەرناتیڤێکی ریشەیی رەها و کتوپر لە بری گەندەڵکاران و بۆ دەردانی گەورە و پشێوی دروستکردنی ئەم دەسەڵاتە دابنرێت و بەم کەرەستانەوە سەرکەوتو بێت کە سەرجەم بنەما و پێداویستیەکانی بەرێوەبردن لە لایەن دەسەڵاتی ئێستاوە قۆرخ کراوە و ناتوانرێت دەستەبەری ئەوە بکەیت کە بە ئاسانی دەستەبرداری ئەو بنەمایانە بن و، لە لایەکیە ترەوە لەم کاتەدا وڵاتانی دەرەوەش مامەڵە لەگەڵ ئەوان دەکات لەم قۆناغە راگوزەرەدا و بۆ ئەم ماوە زۆر کورتە ئەڵتەرناتیڤی نێوخۆیی زۆر عەمەلی نیە و تاوەکو هەڵبژاردن جێبەجێناکرێت. بۆیە سەرجەم کارتەکانی کوردستان کەوتۆتە دەست میلەت کە لە هەڵبژاردنی داهاتوودا ئەڵەتەرناتیڤی واقعیانەی راستەقینە بخەنە بەردەست و رێگەی ئەم حزبانە بە ئاشتی و بە دەنگدان وسندوقەکان نەهێڵن و گۆرانکاریەکی تەواو عەیاری ملیانە بکەن، هەرچەند رێژەییش بێت. ئا لەو کاتەشدا دەتوانرێت دەسترێیشتوانی خیانەتکار لەبەردەم گەل و نیشتمان و دادگایەکی دادپەروەردا سزای شایستەی خۆیان وەرگرن .

کۆمەڵ کوژی کوردان لە ڕوانگەی یاسای نێودەوڵەتییەوە

کتێبی کۆمەڵ کوژی کوردان لە ڕوانگەی یاسای نێودەوڵەتییەوە لە لایەن بەڕێز (ئیبراهیم فەرەهمەندنیا)ەوە نووسراوە بەزمانی فارسی و لە ئێران بڵاو کراوەتەوە.
بابەتەکانی ئەم کتێبە لەسەر داعش، سەدام و دەرسیمی تورکیایە.
شایانی باسە ئەمە یەکەمینجارە کتێبێکی لەم شێوەیە سەبارەت بە جینۆسایدی کورد لە ئێران دەنووسرێت و بڵاو دەکرێتەوە.

نووسەر دانیشتوی شاری مەریوانە و خوێندکاری ماستەرە لە یاسا نێو دەوڵ□ تێکان.

ئاگاداریك بو گشت كوردانی ئۆنتاریو و تۆرۆنتۆ...

به ریزان دوای سلاو و ریزیکی به رز له هه موو لایکتان, كۆمیته ریكخستنی هه لمه تی فریاكه وتن له قوربانیانی بوومه له رزه كه ی رۆژهه لات و باشوری كوردستان . ئه م هه لمه ته كه له رۆزی 14 مانگی نۆفه مه ره وه ده ستی پی كرد بوو و له 19 نۆفه مبه ر كۆتایتی پی هات ,,لیره دا بیمان باشه كه ئاكادارتان بكه ین كه بری یارمه تیه كان به كۆی (29,643.00)دۆلاری كه نه دی بوو, ئه نداماانی كومیته ی ریكخستنی فریاكه وتن به كۆ ده نگه وه بریاریان دا كه بری ئه و یارمه تیه راده ستی هاوریانی بنكه ی كولتری ئه نه

تؤلیا(که ریکخراویکی خیرخوازی باوه ر بی کراوه له لایان حکومه تی که نه داوه ,,واته ریکخراوی ACF)که ئه وانیش(واته ACF) به ریگای خؤیانه وه یارمه تیکه بگه ینن بؤ جیگای مه به ست بؤ یارمه تی دانی خه لکی لی قه وماوی رؤژهه لات و باشوری کوردستان …ئه م ده رفه ته به ده ست ئه هینین بؤ سوپاس کردنیکی بی پایان له گشت ئه و ئازیزه خو به خشانه ی که به دریژای گشت ئه و روژانه کاتیان دانا و زه حمه تیان کیشا له پیناوی ئه م هه لمه ته گرنگه دا, هه روه ها زؤر گرنگه سوپاس و ده ستخؤشی ریز خؤشه ویستی خؤمان ده ربرین ئاراسته گشت ئه و خه لکه ئازیزانه ی یارمه تی داراییان پیشه که ش کرد به مه بستی فریاکه وتنی خه لکی ئازیزی کرمانشان و سه رپیلی زه هاو و ده ربه ندیخان,,,له کؤتایدا سوپاسی هاوریانمان ده که ین له ریخراوی(ACF) که ئه رکی ناردن و دابه شکردنی یارمه تیکه یان به ئه ستؤی خؤیان کرت……پر به دل سوباس بؤ خه لکی به شه ره فی کوردی تورونتو.

له کاتیکی نزیکدا هه موو به لکه کان بلاو ده کریت به شیوه کی فه رمی له بلاوکراوه کانی مالی کورد و کؤمه له ی کولتری کوردی تؤرؤنتؤ و فدراسیؤنی دیمکراسی کورد له که نه دا .

ده سته ی ریکخستنی هه لمه تی فریاکه وتن /تورونتو